

НАПРЯМ

Соціальна згуртованість
та порозуміння

ГЕНДЕРНИЙ ПАСПОРТ

АВАНГАРДІВСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ

2024 рік

ЗМІСТ

1. СКЛАД І ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ	6
1.1. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ	6
1.2. ВРАЗЛИВІ ГРУПИ	10
1.3. ВПЛИВ ВІЙНИ НА СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ	11
ВИСНОВКИ	12
2. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ	13
3. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В БЕЗПЕЦІ	15
4. ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ У СФЕРАХ ПОСЛУГ	16
4.1. ОСВІТА	16
4.2. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	19
4.3. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ	20
ВИСНОВКИ	23
РЕКОМЕНДАЦІЇ	24

Цей документ було розроблено в межах проєкту «Сприяння інтеграції внутрішньо переміщених осіб в приймаючі громади», що реалізовувався БФ «Право на захист» у партнерстві з Acted.

Більше про діяльність БФ «Право на захист» ви можете дізнатися на сайті: r2p.org.ua

СКОРОЧЕННЯ

ВПО	Внутрішньо переміщені особи
ГО	Громадська організація
ЗМІ	Засоби масової інформації
КЛДЖ	Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок
ОДА	Обласна державна адміністрація
ОМС	Органи місцевого самоврядування
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ООН Жінки	Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок
ППЛ і ГР	Підхід, заснований на правах людини та гендерній рівності
ТГ	Територіальна громада
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг

ВСТУП

Гендерний паспорт Авангардівської територіальної громади (далі — гендерний паспорт) — це інформаційно-аналітичний документ, метою якого є виявлення відмінностей рівнів участі жінок і чоловіків, реалізації їхніх прав і можливостей у різних сферах життєдіяльності суспільства, їхнього доступу до ресурсів (далі — гендерні розриви) для використання в розробленні й реалізації гендерно чутливих програм розвитку області та формуванні бюджетних програм.

Завдання складання гендерного паспорта громади — це збір та аналіз гендерно чутливих (з розподілом за ознакою статі й іншими ознаками) демографічних, соціально-економічних і бюджетних даних, які дають змогу здійснювати аналіз для визначення в стратегічних та інших довгострокових, середньострокових та короткострокових програмних документах пріоритетів розвитку області, які ґрунтуються на підході, що базується на дотриманні прав людини, та спрямовані на досягнення Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, з дотриманням принципу «нікого не залишити осторонь».

Методологічною основою формування гендерного паспорта Авангардівської громади є гендерний підхід і підхід, що базується на дотриманні прав людини, що передбачає виявлення нерівностей і забезпеченню прав людини шляхом запобігання й заборони всіх форм дискримінації, підвищення обізнаності різних груп населення щодо своїх прав і можливостей, удосконалення знань і навичок посадових осіб, відповідальних за забезпечення прав людини, у відповідній сфері, а також належного виконання ними визначених для них функцій. Водночас людей визнано ключовими учасниками процесу власного розвитку, а не пасивними одержувачами товарів і послуг; пріоритет надано найвразливішим групам населення, які мають суттєві перешкоди під час реалізації своїх прав.

Правовою основою гендерного профілю є Конституція, Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ратифікована Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР), закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», Методика розроблення, проведення моніторингу й оцінювання результативності реалізації регіональних стратегій розвитку й планів заходів із їх реалізації, затвердженій наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 (у редакції наказу від 27 грудня 2018 року № 373), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26 квітня 2016 року за № 632/28762, Методичні рекомендації щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 02 січня 2019 року № 1, Інструкції

щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів, затвердженій наказом Міністерства соціальної політики України від 07 лютого 2020 року № 86, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 лютого 2020 року за № 211/34494.

Збір даних для гендерного паспорта включав наступні етапи:

- кабінетний огляд ситуації та проблем, з якими стикаються жінки внаслідок війни, на основі наявних досліджень / аналізів / оглядів, проведених національними й міжнародними інституціями / структурами;
- збір та узагальнення інформації щодо проблем і труднощів, з якими стикаються жінки через війну щодо доступу до надання послуг у різних сферах для різних груп жінок, які найбільше постраждали від війни;
- збір статистичної та якісної інформації, проведення інтерв'ю з ключовими особами, проведення фокус-груп з представницями/ками Авангардівської громади

СКЛАД І ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ

1.1. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ

Статистичні дані, наведені в цьому розділі, характеризують основні соціально-демографічні процеси, які відбувалися в Авангардівській селищній об'єднаній територіальній громаді, з розподілом за статтю: чисельність населення, його віковий склад та природний рух, народжуваність, смертність, склад домогосподарств.

Згідно з таблицею 1 чисельність наявного населення Авангардівської селищної об'єднаної територіальної громади на 1 січня 2024 року становила 20 934 жителі, проте через брак статистичних даних ми не змогли виділити розподіл населення відповідно до статі й віку.

Назва населеного пункту	Чисельність жителів за даними ГУ статистики в Одеській області			
	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
с-ще Авангард	6 129	6 808	7 435	7 680
с-ще Хлібодарське	2 548	2 543	2 555	2 514
с. Прилиманське	5 821	5 967	6 017	6 004
с. Нова Долина	3 565	3 655	3 686	3 678
с-ще Радісне	627	625	631	629
Разом	18 690	19 598	20 324	20 505

Таблиця 1. Чисельність населення Авангардівської громади за 2020–2023 роки

Авангардівська селищна територіальна громада	20 934 осіб, з яких:
с. Нова Долина	3 684
с. Прилиманське	6 014
с-ще Радісне	630

Таблиця 2. Чисельність населення в селах Авангардівської громади станом на 1 січня 2024 року

	Наявне населення			Постійне населення		
	Усього	ч	ж	Усього	ч	ж
с-ще Авангард	8 090	3 091	4 999	8 097	3 098	4 999
с-ще Хлібодарське	2 516	1 155	1 361	2 520	1 159	1 361

Таблиця 3. Питома вага жінок і чоловіків у загальній чисельності наявного населення в селищах Авангардівської громади станом на 1 січня 2024 року

Чисельність населення громади протягом останніх років зростає. Статеву структуру характеризує стабільною перевагою жінок у загальній кількості населення. Щодо смертності, то спад населення України (тобто різниця між кількістю людей, що народилися, й тими, хто помер) складає близько 335 тисяч осіб за рік. Станом на кінець 2022 року кількість дітей від 0 до 18 років, зареєстрованих на території Авангардівської селищної територіальної громади, становила 4 381 дитину, а наприкінці 2023 року збільшилася на 183 дитини й становила 4 564 дитини.

Дані про природний рух населення свідчать про те, що значення природного приросту населення загалом позитивне, тобто кількість народжених більша за кількість померлих (таблиця 4). Висока народжуваність поряд із нижчою часткою осіб, які належать до старших вікових груп, не сприяє подальшому старінню населення Авангардівської громади, хоча Україна належить до держав світу, у яких природний приріст населення має від'ємне значення, протягом останнього десятиліття така тенденція посилювалася.

Вікова група (повних років)	Жінки народжені	Жінки померлі	Чоловіки народжені	Чоловіки померлі	Загалом народжені	Загалом померлі
с-ще Авангард						
0–19	41	-	42	-	83	-
20–49	-	2	-	8	-	10
50–69	-	6	-	19	-	25
70+	-	17	-	10	-	27
с-ще Хлібодарське						
0–19	11	-	12	1	23	1
20–49	-	1	-	5	-	6
50–69	-	4	-	5	-	9
70+	-	12	-	4	-	16

Таблиця 4. Кількість померлих і народжених у 2023 році

	Загалом	Чоловіки	Жінки
с-ще Авангард			
Живонароджених	83	42	41
Прибулих (усі потоки)	505	145	360
внутрішньорегіонально	422	126	296
міжрегіонально	83	19	64
міждержавно	–	–	–
Вибулих (усі потоки)	116	44	72
внутрішньорегіонально	96	38	58
міжрегіонально	18	5	13
міждержавно	2	1	1

с-ще Хлібодарське			
Живонароджених	23	12	11
Прибулих (усі потоки)	57	22	35
внутрішньорегіонально	52	21	31
міжрегіонально	5	1	4
міждержавно	–	–	–
Вибулих (усі потоки)	46	17	29
внутрішньорегіонально	33	13	20
міжрегіонально	13	4	9
міждержавно	–	–	–

Таблиця 5. Природний рух населення у 2023 році

	Кількість живонароджених, осіб	За віком матері			
		20–24 роки	25–29 років	30–34 роки	35–44 роки
с-ще Авангард					
Усього живонароджених у ма- терів	83	4	32	29	18
які перебувають у зареє- строваному шлюбі	75	4	32	23	16
які не перебувають у за- реєстрованому шлюбі	8	–	–	6	2
с-ще Хлібодарське					
Усього живонароджених у матерів	23	3	7	7	6
які перебувають у зареє- строваному шлюбі	21	3	6	6	6
які не перебувають у за- реєстрованому шлюбі	2	–	1	1	–

Таблиця 6. Розподіл народжених за сімейним станом і віком матері в смт Авангард та смт Хлібодарське

1.2. ВРАЗЛИВІ ГРУПИ

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

Станом на 01.01.2024 року в Авангардівській громаді зареєстровано 4 810 внутрішньо переміщених осіб. З них 2 974 жінок і 1 010 чоловіків.

ОСОБИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Станом на січень 2024 року громада налічує 658 осіб з інвалідністю, з них 401 жінка й 291 чоловік.

КІЛЬКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ 3-ПОМІЖ ВРАЗЛИВИХ ГРУП

Вразливі групи	Жінки	Чоловіки	Усього
ВПО	2 974	1 010	4 810
Люди з інвалідністю	401	291	658
Діти з психічними захворюваннями	-	-	-
Сім'ї з дітьми з інвалідністю (кількість дітей)	-	-	58
Люди похилого віку	335	143	478
Багатодітні сім'ї (кількість дітей)	-	-	-
Діти-сироти й діти, позбавлені батьківського піклування	-	-	-
Діти під опікою / піклуванням	-	-	-
Сім'ї, які перебувають в складних життєвих обставинах (кількість дітей)	-	-	-
Самотні матері (кількість дітей)	-	-	-
Самотні батьки (кількість дітей)	47 (3)	2 (3)	49
Люди, які мають статус учасника бойових дій, ветерани Другої світової війни	-	-	-
Люди, які мають статус учасника АТО	26	244	270
Фізичні особи, які надають соціальні послуги 1 отримують відповідну компенсацію	8	13	21

Таблиця 7. Перелік вразливих груп в Авангардівській громаді

1.3. ВПЛИВ ВІЙНИ НА СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ

Воєнна агресія російської федерації несе найбільші виклики для формування людського капіталу в регіоні як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі, оскільки руйнує його демографічну основу. За прогнозами, в Україні посилюватиметься негативна динаміка народжуваності; війна неминуче спричиняє зростання рівня смертності й скорочення тривалості життя. Дані Національної служби охорони здоров'я України щодо статево вікового розподілу декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги в умовах війни є чи не єдиним доступним джерелом інформації, яке з певною похибкою може схарактеризувати структуру наявного населення.

Учасники антитерористичної операції / Захисники України / Ветерани¹

Зведеної інформації про кількість учасників бойових дій, зареєстрованих у громаді, не має у відкритому доступі.

На території Хлібодарського старостинського округу проживає:

- 175 учасника бойових дій, які брали участь в АТО й ООС;
- 18 учасників бойових дій на території інших держав;
- 11 учасників війни та вдів учасників Другої світової війни.

За даними Цільової комплексної програми Авангардівської селищної ради щодо надання матеріальної допомоги мешканцям громади на 2021-2023 та 2024 роки заплановано надання матеріальної допомоги:

- 208 учасникам АТО;
- 120 мобілізованим на військову службу в порядку, визначеному Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 69/2022 «Про загальну мобілізацію», або зарахованим до лав військової територіальної оборони;
- 13 сім'ям мешканців громади, які загинули в ході проведення бойових дій або померли, в результаті отриманих поранень під час ведення бойових дій.

Інформації щодо кількості осіб, зниклих безвісти у зв'язку з війною немає у відкритому доступі.

Інформації щодо кількості осіб, які перебувають у полоні, та членів їхніх сімей немає у відкритому доступі.

Інформація щодо кількості осіб, які постраждали від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом немає у відкритому доступі.

¹ Дані за 2023 рік. URL: Zvit-pro-robotu-starosty-KHlibodarsko-ho-starostynskoho-okruhu-za-2023-rik.pptx (live.com)

ВИСНОВКИ

Отже, чисельність населення Авангардівської громади зростає, що свідчить про її привабливість для проживання. З 2020 по 2023 рік населення збільшилося з 18 690 до 20 505 осіб. Основне зростання населення спостерігається в с-щі Авангард, де чисельність жителів збільшилась з 6 129 до 7 680 осіб.

У структурі населення спостерігається стабільна перевага жінок над чоловіками. Наприклад, у с-щі Авангард на 8 090 осіб населення припадає 4 999 жінок і 3 091 чоловік. Схожа ситуація і в с-щі Хлібодарське, де на 2 516 осіб припадає 1 361 жінка і 1 155 чоловіків.

У громаді спостерігають позитивний природний приріст населення, кількість народжених перевищує кількість померлих. У 2023 році в с-щі Авангард народилося 83 дитини, тоді як померло 62 особи. У с-щі Хлібодарське народилося 23 дитини, а померло 32 особи.

У громаді зареєстровано багато внутрішньо переміщених осіб (ВПО) — 4 810, з яких 2 974 — жінки, 1 010 — чоловіків. Кількість людей з інвалідністю становить 658 осіб, з них — 401 жінка і 291 чоловік. Чисельність людей похилого віку (старше 75 років) становить 478 осіб, що свідчить про необхідність забезпечення належних умов для цієї категорії населення.

Воєнна агресія рф впливає на демографічну ситуацію в регіоні, спричиняючи збільшення смертності й зниження народжуваності. У громаді проживає багато учасників бойових дій, які потребують спеціалізованих послуг і підтримки.

У 2023 році в с-щі Авангард спостерігали значне переміщення населення: прибуло 505 осіб, вибуло 116. У с-щі Хлібодарське прибуло 57 осіб, вибуло 46, що свідчить про кращу стабільність населення в цьому населеному пункті.

Громада є привабливою для проживання, що сприяє зростанню населення. Необхідно враховувати гендерні аспекти в плануванні соціальних програм і послуг. Громада демонструє позитивний приріст населення, що є позитивним показником демографічної стабільності. Багато ВПО та людей з інвалідністю вимагає спеціальної уваги й підтримки. Війна впливає на демографічну ситуацію, що вимагає адаптації соціальних політик і програм.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Ступінь залучення жінок до політичної активності й доступу до прийняття рішень є ключовим критерієм розвитку суспільства, його справедливості та демократичності, а також ознакою дотримання прав людини.

Завдання депутатського корпусу полягає в представленні й захисті інтересів жителів громади. Незначна участь жінок у процесах ухвалення рішень є викликом демократії. Це знижує ефективність влади й ускладнює вирішення низки проблем, що нині гостро постають в Україні.

У депутатському корпусі Авангардівської селищної ради 42% жінок (11 осіб) і 58% чоловіків (15 осіб), як зазначено в таблиці 8.

Усього	Чоловіки	Жінки
26	15	11

Таблиця 8. Депутатський склад Авангардівської селищної ради

В Авангардівській селищній раді з 98 посадових осіб ОМС, 73 (74%) — жінки. З даних, наведених у таблиці 9, можна зробити висновок, що серед посадових осіб місцевого самоврядування Авангардівської селищної ради переважають жінки, частка яких на 01.01.2024 року становить 74 %. На керівних посадах зберігається гендерний баланс.

Апарат селищної ради с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 59 Жінок - 41, чоловіків - 18
Фінансовий відділ с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 3 Жінок - 3
Відділ КБ ЖКГ КМ с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 8 Жінок - 4, чоловіків - 4
Відділ соціального захисту населення с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 8 Жінок - 7, чоловіків - 1
Відділ освіти, культури, молоді та спорту с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 15 Жінок - 13, чоловіків - 2
Служба у справах дітей с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26	Загальна кількість працівників - 5 Жінок - 5, чоловіків -

Таблиця 9. Кількість посадових осіб органів місцевого самоврядування

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ В БЕЗПЕЦІ

3.1. ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА

Ключові тенденції та гендерні розриви у сфері громадської безпеки

З 2022 до 2023 року кількість звернень щодо послуг з протидії ГЗН, зареєстрованих Національною соціальною службою, зросла з 154 605 до 174 495. Відбулося різке зростання кількості послуг людям, які постраждали від ГЗН: кількість послуг зросла з 220 000 для 44 000 постраждалих від ГЗН у 2022 році до майже 240 000 для 45 000 постраждалих від ГЗН лише протягом першої половини 2023 року.

В Авангардівській громаді діє Центр безпеки громадян на вулиці Спортивній, 20, де розміщено кабінет поліцейського офіцера громади відділу превенції Одеського районного управління поліції № 2 старшого лейтенанта поліції Петелька Богдана Миколайовича.

Загалом у Центрі безпеки громадян працює 29 людей, 90% з яких — це чоловіки та 10% жінок.

Назва установи	Загальна кількість працівників	Чоловіки	Жінки
КЗ «Центр безпеки громадян»	29	26	3

Таблиця 10. Кількість працівників Центру безпеки громадян

На території Авангардівської громади діє також Агенція безпеки "Центр", яка надає послуги охоронної сигналізації, відеоспостереження, охоронного супроводу, послуги приїзду групи швидкого реагування та ін.

У громаді розпочав роботу денний центр соціально-психологічної допомоги. Центр надає безоплатну комплексну допомогу: консультування психолога та соціального працівника; юридичне консультування; інформування про послуги інших організацій та установ, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству; послугу соціального супроводу, яка направлена на подолання або мінімізацію наслідків домашнього та/або насильства за ознакою статі. Окрім того, у центрі розміщена кризова кімната для постраждалих від домашнього або гендерно зумовленого насильства, у якій потребуючі можуть перебувати до 10 днів.

ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ У СФЕРАХ ПОСЛУГ

4.1. ОСВІТА

Ключові гендерні розриви й проблеми у сфері освіти в Україні характеризують:

Горизонтальна сегрегація зайнятих у сфері освіти. Станом на початок вересня 2023 року в Україні є 386 000 працівників освіти. З них жінок — 338 644, що складає 88%, а чоловіків — 48 221, що складає 12%.

Тенденція зменшення частки жінок у сфері освіти з кар'єрним зростанням. Жінки обіймають посади виховательок, учительок, викладачок, серед директорів закладів загальної середньої освіти чоловіків майже 40%, серед ректорів закладів вищої освіти — 90%, серед міністрів освіти за роки незалежності України — 83,3%.

тенденцією зменшення кількості учнів у зв'язку з виїздом за кордон чи інший регіон через війну. Так, відповідно до моніторингового дослідження, проведеного Державною службою якості освіти України, 69% опитаних керівників закладів дошкільної освіти (ЗДО) повідомили про зменшення кількості вихованців у зв'язку з виїздом родин за кордон чи в інший регіон України. Натомість 31% керівників вказали на збільшення кількості дітей унаслідок внутрішнього переміщення: на початок 2023 року кількість таких дітей в охоплених вивченням громадах становила 5 311, з них 75% відвідували ЗДО. За інформацією місцевих органів управління освітою, де відбувалося вивчення, частка дітей, які не відвідують ЗДО, зменшувалася. Так, у 2021 році вона становила 18%, у 2022-му — 16%.

ЗАКЛАДИ ОСВІТИ АВАНГАРДІВСЬКОЇ ГРОМАДИ

Кількість закладів освіти	2021	2022	2023
Усього	8	8	8
Заклади дошкільної освіти	3	3	3
Заклади середньої освіти	4	4	4
Заклади позашкільної освіти	1	1	1
Заклади професійно-технічної освіти	0	0	0
Заклади вищої освіти	1	1	1

Таблиця 11. Кількість закладів освіти в Авангардівській громаді

Заклад вищої освіти, що зареєстрований на території громади: Одеська міжнародна академія, Україна, 67822, Авангардівська селищна рада Одеського району, Одеської області, с. Нова Долина, ГО "СТ"Лебідь" вул. Лінія, 14, буд. 2а.Ел. адреса: uni-oma@ukr.net.

ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ СЕРЕД НАДАВАЧІВ ПОСЛУГ У СФЕРІ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Облікова кількість штатних працівників закладів дошкільної освіти у громаді на кінець 2023 року складала 161 особу, з них 144 жінки (89%) й 17 чоловіків (11%).

Кількість керівників закладів дошкільної освіти станом на 2023 рік становила троє. З них три жінки (100%) й жодного чоловіка.

Назва закладу та адреса	Загальна кількість працівників	Жінки	Чоловіки
Авангардівський ЗДО «Берізка» с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26 А	74	66	8

Авангардівський ЗДО «Мадагаскар» с-ще Авангард, вул. Європейська, 11	67	59	8
Хлібодарський ЗДО «Берізка» с-ще Хлібодарське, вул. Маяцька Дорога, 23	20	19	1

Таблиця 12. Кількість працівників закладів дошкільної освіти в Авангардівській громаді

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Облікова кількість штатних працівників закладів загальної середньої освіти в Авангардівській громаді станом на кінець 2023 року складала 367 осіб, з них 324 жінки (88%) і 43 чоловіки (12%).

Кількість керівників закладів загальної середньої освіти станом на 2023 рік становила чотири. З них чотири жінки (100%) і жодного чоловіка.

Назва закладу та адреса	Загальна кількість працівників	Жінки	Чоловіки
ЗЗСО «Авангардівська гімназія» с-ще Авангард, вул. Добрянського, 26А	84	73	11
ЗЗСО «Новодолинський ліцей» с. Нова Долина, вул. Шкільна, 1	56	47	9
ЗЗСО «Прилиманський ліцей» с. Прилиманське, вул. Центральна, 127	179	163	16
ЗЗСО «Хлібодарський ліцей» с-ще Хлібодарське, вул. Маяцька Дорога, 28	48	41	7

Таблиця 13. Кількість працівників закладів загальної середньої освіти в Авангардівській громаді

4.2. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Ключові гендерні розриви й проблеми у сфері охорони здоров'я в Україні характеризують:

- **Значна перевага жінок.** Становлять 82% працівників охорони здоров'я;
- **Гендерний розрив в оплаті праці.** У першому кварталі 2021 року, чоловіки заробляли в середньому 13 077 грн, жінки — 11 134 грн на місяць. Отже, заробітна плата жінок у галузі становила 85,1% від зарплати чоловіків, тобто гендерний розрив оплати праці становив 14,9% на користь чоловіків, що дещо менше за середній показник в економіці (17,8%). Причиною є вертикальна сегрегація сектору (перевага чоловіків на вищих посадах), а також горизонтальна сегрегація сектору (зокрема висока концентрація жінок серед середнього й молодшого медичного персоналу, де рівень зарплат нижчий);
- **Гендерний розрив у тривалості життя.** Середня тривалість життя чоловіків в Україні на 10 років менше ніж у жінок (66,9 і 76,9 відповідно). Значний гендерний розрив в очікуваній тривалості життя за останні 15 років в Україні скоротився лише незначно. Велика різниця тривалості життя жінок і чоловіків спричинена тим, що у вікових групах 20–60 років смертність жінок утричі менша, ніж чоловіків. Серед провідних причин смертності чоловіків працездатного віку — зовнішні причини (самогубства, ДТП, нещасні випадки, отруєння алкоголем). Важливими чинниками, що зумовлюють коротшу очікувану тривалість життя чоловіків, є не тільки ризикована поведінка, а й те, що чоловіки зазвичай пізніше звертаються по медичну допомогу;
- **Гендерні відмінності причин смертності.** Згідно з даними ранжування, складеними на основі кількості смертей населення в Україні, найчастішими причинами є: серцево-судинні захворювання (64,3%), новоутворення (14,1%), хвороби органів травлення (4,3%), неврологічні розлади (3,1%), самоушкодження й міжособистісне насильство (2,7%). У національному масштабі смертність від серцево-судинних захворювань за останні 29 років зросла майже на 8%: до 449 376 у 2019 році й складає 64,3% від загальної кількості смертей, тоді як у 1990 році зафіксували 350 605 смертей від серцево-судинних захворювань, що склало 56,5% відповідно.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

На території громади функціонують рентгенкабінет і п'ять відділень комунального некомерційного підприємства «Авангардівська амбулаторія загальної практики — сімейної медицини». Також є черговий кабінет з надання первинної медичної допомоги, який на період карантинних обмежувальних заходів цілодобово функціонував на базі лікарської амбулаторії на Житловому масиві «Сьоме небо» по вул. Проїзна, 12. Станом на 01.01.2024 року укладено 20 185 декларацій,

що складає 93,3% населення Авангардівської територіальної громади. Велику увагу приділяють наданню медичної допомоги внутрішньо переміщеним особам. Протягом 2023 року було прийнято 1 351 особу.

Облікова кількість штатних працівників закладів охорони здоров'я в Авангардівській громаді на кінець 2023 року складала 58 осіб, з них 50 жінок (86%) та 8 чоловіків (14%).

Назва закладу та адреса	Загальна кількість працівників	Жінки	Чоловіки
КНП «Авангардівська амбулаторія загальної практики – сімейної медицини» Функціонує 6 відділень амбулаторії. с-ще Авангард, вул. Фруктова, 7	58	50	8

Таблиця 14. Кількість працівників закладів охорони здоров'я в Авангардівській громаді

ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ СЕРЕД ОТРИМУВАЧІВ ПОСЛУГ

Первинна медична допомога (амбулаторія або центр)

На території громади діє комунальне некомерційне підприємство «Авангардівська амбулаторія загальної практики — сімейної медицини» з філіями в ж/м «Сьоме небо», с. Прилиманське, с. Нова Долина та с-ще Хлібодарське. Загальна кількість середнього медичного персоналу — 21 особа, кількість лікарів усіх спеціалізацій — 16 осіб. Станом на 01.01.2024 лікарями КНП «Авангардівська АЗПСМ» укладено (у системі eHealth) 20 185 декларацій з населенням Авангардівської ТГ, що складає 98% населення громади.

В Авангардівській громаді діють також приватні лікувальні заклади:

- ТОВ «Ритм життя»;
- ТОВ «Бестздрав»;
- ТОВ «Логопедичний центр «Дитячий вулик»

4.3. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Ключові гендерні розриви й проблеми у сфері соціального захисту та надання соціальних послуг в Україні характеризуються:

- гендерним розривом серед надавачів послуг: жінки становлять 80% працівників сфери охорони здоров'я та надання соціальної допомоги;
- гендерним розривом заробітних плат у цій сфері: у 2023 році жінки у середньому заробляли менше на 10,7%;

- більшістю жінок серед тих, хто перебуває в складних життєвих обставинах, потребує надання соціальних послуг (73% за даними 2018 року) і більшістю тих, хто потребує надання адресної натуральної та грошової допомоги (73% за даними 2018 року);
- гендерним розривом у тривалості життя: становить 10 років на користь жінок;
- старінням нації: частка населення у віці 60 років і старше в Україні становить 20,3% з прогнозованою тенденцією до її подальшого підвищення (до 38,1%);
- переважанням жінок серед пенсіонерів: станом на 1 січня 2021 року в Україні у півтора раза переважали жінки (60,7% пенсіонерок та 39,3% пенсіонерів). Серед новопризначених пенсіонерів у 2020 році — 53,2% чоловіків і 46,8% жінок.

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

ПЕРЕЛІК НАДАВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У ГРОМАДІ

Які саме послуги / сфера діяльності	Контакти
КУ «Центр надання соціальних послуг»	
<ul style="list-style-type: none"> • надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання; • регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування; • надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів 	<p>098 785 74 97 с-ще Авангард, вул. Добрянського, 30</p>

Таблиця 15. Перелік надавачів соціальних послуг в Авангардівській громаді

ПЕРЕЛІК МІСЦЕВИХ ГРОМАДСЬКИХ, БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ОРГАНІВ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ ДІЮТЬ НА ТЕРИТОРІЇ ГРОМАДИ ЧИ МОЖУТЬ БУТИ ПОТЕНЦІЙНИМИ НАДАВАЧАМИ ПОСЛУГ ГРОМАДИ

Які саме послуги / сфера діяльності	Контакти
Благодійна організація «Благодійний фонд “Хлібодарський”»	
Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у	067 489 20 29 смт Хлібодарське, вул. Агрономічна, 20
Молодіжна громадська організація «Молодь Авангарду»	
-	-
Благодійна організація «Благодійний фонд ім. В. Добрянського»	
-	смт Авангард, вул. Базова, 20
БО «Фонд Хеллс Енжелс Україна»	
Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у	067 580 20 00 с. Прилиманське, вул. Флотська, 116А
БФ «Крани України»	
<ul style="list-style-type: none"> • Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у; • надання інших послуг догляду із забезпеченням проживання; • надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів 	067 485 72 85 смт Авангард, вул. Теплична, 1
Благодійна організація «Благодійний фонд “Мати мрію”»	
<ul style="list-style-type: none"> • Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у; • надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів 	067 486 26 48 uadreactf@gmail.com смт Авангард, вул. Базова, 21А, прим. С1-28
Благодійний фонд «Мама Одеси»	
Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у	063 600 70 50 с. Нова Долина, вул. Тіниста, 32

Таблиця 16. Перелік неурядових організацій, які надають соціальні послуги в Авангардівській громаді

ВИСНОВКИ

Найбільший приріст населення спостерігають в с-щі Авангард, де кількість жителів збільшилася з 6 129 до 7 680 осіб. У структурі населення спостерігають стабільну перевагу жінок над чоловіками. Наприклад, у с-щі Авангард жінки становлять 62% населення. Подібна ситуація і в с-щі Хлібодарське, де жінки також переважають. Підвищення чисельності населення з 18 690 осіб у 2020 році до 20 505 осіб у 2023 році свідчить про привабливість громади для проживання й наявність сприятливих умов для життя. Це також може вказувати на позитивні економічні й соціальні умови.

Позитивний природний приріст населення, де кількість народжених перевищує кількість померлих. У 2023 році в с-щі Авангард народилося 83 дитини, тоді як померло 62 особи. У с-щі Хлібодарське спостерігається негативний приріст, де народилося 23 дитини, а померло 32 особи.

Війна спричиняє збільшення смертності й зниження народжуваності, що впливає на демографічну ситуацію в регіоні. У громаді проживає багато учасників бойових дій, які потребують спеціалізованих послуг і підтримки.

У сфері освіти переважна більшість працівників — жінки. В Україні жінки становлять 88% працівників освіти, а в Авангардівській громаді — 89% у дошкільній освіті й 88% у загальній середній освіті. Жінки обіймають переважно нижчі посади (виховательки, учительки), тоді як чоловіки частіше займають керівні посади. В Авангардівській громаді всі керівники закладів освіти — жінки.

Війна призводить до зменшення кількості учнів через виїзд родин за кордон або до інших регіонів. Однак, кількість дітей з-поміж ВПО збільшується, що вимагає адаптації освітньої інфраструктури.

Жінки становлять 86% працівників закладів охорони здоров'я в Авангардівській громаді, що відповідає загальноукраїнській тенденції (82%). Середня тривалість життя чоловіків в Україні на 10 років менша, ніж у жінок, що обумовлено як ризикованою поведінкою, так і пізнішим зверненням за медичною допомогою.

Жінки становлять 80% працівників сфери соціального захисту й охорони здоров'я. Жінки складають більшість тих, хто перебуває в складних життєвих обставинах і потребує соціальних послуг (73%).

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Необхідно забезпечити більш детальний збір та аналіз статистичних даних з розподілом за статтю та віком для точнішого виявлення гендерних розривів згідно Додатком 1.
2. Варто приділити увагу створенню програм, які сприяють збільшенню представництва чоловіків у сферах освіти й охорони здоров'я, програм підтримки для внутрішньо переміщених осіб, людей з інвалідністю та людей похилого віку.
3. Під час планування соціальних програм і послуг потрібно враховувати вплив війни на демографічну ситуацію. Висока чисельність ВПО, людей з інвалідністю й осіб похилого віку вимагає розроблення спеціалізованих програм підтримки для цих груп, зокрема у сфері медичних і соціальних послуг.
4. Висока частка чоловіків у сфері громадської безпеки вимагає розроблення програм із гендерної чутливості для працівників цієї сфери. Це допоможе забезпечити ефективніший захист прав та інтересів жінок, особливо в умовах зростання випадків насильства під час війни.
5. Необхідно звернути увагу на питання домашнього насильства, розробивши програми підтримки для постраждалих жінок і дітей. Співпраця з неурядовими організаціями й притулками може значно покращити ситуацію.
6. Варто провести моніторинг адаптації освітньої інфраструктури до потреб ВПО й забезпечення доступу до освіти для всіх дітей, незалежно від їхнього соціального статусу.
7. Необхідно проводити програми з підвищення обізнаності чоловіків про здоровий спосіб життя й важливість своєчасного звернення до медичних установ. Зокрема варто звернути увагу на профілактику серцево-судинних і психічних захворювань.
8. Розроблення спеціалізованих програм медичної допомоги для ВПО, включаючи психосоціальну підтримку, може значно покращити їхнє здоров'я та якість життя.
9. Розроблення програм соціального захисту для пенсіонерок, які становлять більшість серед цієї категорії населення, з урахуванням їхніх специфічних потреб.

Додаток 1.

Перелік даних, рекомендований до збору та опрацювання для доповнення гендерного паспорту

На жаль, через різні причин нам не вдалося зібрати повну інформацію для більш комплексного гендерного профілю Авангардівської громади, що також пов'язано з реформою статистичної системи й децентралізаційними процесами. З огляду на це рекомендуємо громаді збирати інформацію та доповнити гендерний паспорт наведеними нижче блоками даних, оформленими у таблицях чи схемах, та використовувати їх під час залучення коштів на розвиток соціальної інфраструктури й відновлення території:

- вікова структура населення громади (інформація про чисельність населення з розподілом на вікові категорії та стать);
- кількість домогосподарств у кожному населеному пункті громади з розподілом на вікові категорії та стать;
- природний рух населення (кількість народжених та померлих чоловіків та жінок протягом останніх декількох років);
- вразливі категорії населення (кількість вразливих категорій населення з розподілом на вид соціальної групи та стать, кількість багатодітних сімей, патронатних, прийомних сімей тощо і кількість дітей у їхньому складі з розподілом на вікові категорії; кількість пенсіонерів та середній розмір пенсії, кількість ВПО);
- соціальні послуги (кількість отримувачів базових соціальних послуг з розподілом за віком та статтю, прогнози щодо кількості потенційних споживачів соціальних послуг з їхнім розподілом залежно від виду допомоги, кількість безробітних);
- публічне управління (інформація про кількість чоловіків та жінок, їхній вік у органах місцевого самоврядування);
- сфера освіти (інформація про кількість працівників, учнів з розподілом за статтю)
- охорона здоров'я (інформація про споживачів медичних послуг з розподілом за віком та статтю, про кількість хворих зі злоякісними новоутвореннями, на туберкульоз).

Детальний аналіз вікової структури, вразливих категорій та гендерних розривів у різних сферах життєдіяльності допоможе сформулювати повне уявлення про гендерний профіль громади. На основі отриманих даних можна розробити більш ефективні й цільові програми та політики, спрямовані на покращення умов життя для різних груп населення, враховуючи гендерні аспекти, визначити пріоритети розвитку та бюджетування соціальних послуг і сфер розвитку громади. Гендерний профіль допоможе приймати більш обґрунтовані рішення, спрямовані на зменшення гендерних розривів і покращення якості життя мешканців громади.